

Biuro
Inicjatyw
Społecznych

ANALIZA POTRZEB ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W GMINIE: --- BUKOWINA TATRZAŃSKA

OPRACOWANIE PRZYGOTOWAŁ:
JAKUB WRÓBLEWSKI | KRAKÓW 2015 R.

SPIS TREŚCI

Cel badania	2 str.
Podsumowanie wyników	5 str.
Podsumowanie badań jakościowych	7 str.
Charakterystyka gminy	7 str.
Postrzeganie aktywności społecznej	9 str.
Działalność organizacji społecznych	12 str.
Problemy napotymane w działalności	13 str.
Integracja środowiska organizacji pozarządowych	17 str.
Współpraca iii sektora z władzami samorządowymi	19 str.
Potencjalne pola aktywności	21 str.
Oczekiwane zmiany	22 str.
Podsumowanie badań ilościowych z przedstawicielami organizacji	24 str.
Historia i profil działalności	24 str.
Status prawny	25 str.
Adresaci oferty	26 str.
Zasoby materialne organizacji	27 str.
Udział w konsultacjach dokumentów	29 str.
Współpraca organizacji z otoczeniem	29 str.
Potrzeby szkoleniowe	31 str.
Preferowane sposoby komunikacji	32 str.
Spis tabel i wykresów	33 str.

CEL BADANIA

Celem przeprowadzonego badania była kompleksowa analiza potrzeb organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Bukowina Tatrzańska. Prezentowane opracowanie skupia się na kilku elementach składających się na spójny portret sektora pozarządowego na wskazanym terenie, a w szczególności na:

- charakterystyce działających organizacji (m.in. formie prawnej, profilu działalności, zasobach finansowych i ludzkich),
- opisie sieci współpracy obejmującej relacje wewnątrz III sektora jak i jego powiązania z instytucjami zewnętrznymi,
- określeniu deficytów kompetencyjnych liderów organizacji,
- charakterystyce obszarów potencjalnego rozwoju i zaangażowania organizacji pozarządowych,
- określeniu założeń oczekiwanej kooperacji między władzami samorządowymi, a organizacjami pozarządowymi.

By osiągnąć te cele zastosowano triangulację metod badawczych poprzez równoległe wykorzystanie zarówno technik ilościowych (ankiety telefoniczne) jak i jakościowych (wywiady indywidualne i dyskusje grupowe).

Cztery wywiady pogłębione zostały przeprowadzone z osobami, które z uwagi na pełnione funkcje posiadają wiedzę na temat działalności organizacji pozarządowych w gminie.

Nota metodologiczna

Indywidualny wywiad pogłębiony (*Individual Depth Interview*): jest to metoda badawcza polegająca na rozmowie dwóch osób, podczas której prowadzący usiłuje dotrzeć do informacji będących celem badania i pogłębić wiedzę na dany temat. Wywiad taki ma strukturę stosunkowo swobodną, to znaczy mniej ważny jest sposób sformułowania pytań lub kolejność ich zadawania, a bardziej uzyskanie określonych informacji¹.

¹ „Badania marketingowe. Od teorii do praktyki” pod redakcją Dominiki Maison i Artura Nogi- Bogomilskiego, s. 5, GWP, Gdańsk 2007

Dodatkowo odbyły się trzy dyskusje grupowe. W jeden z nich wzięli udział przedstawiciele Rady Gminy, a w dwóch pozostałych osoby zaangażowane w działalność społeczną w organizacjach pozarządowych.

Nota metodologiczna

FGI (*Focus Group Interview*): jest to technika eksploracyjna, która ze względu na swoje walory poznawcze jest często wykorzystywana zarówno w badaniach społecznych, jak i marketingowych. Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) ma charakter moderowanej dyskusji z uczestnikami. Istotną zaletą fokusów, która zdecydowała o wyborze tej techniki była możliwość uzyskania dużej różnorodności opinii, poglądów i doświadczeń badanych w sytuacji w pewnym stopniu zbliżonej do naturalnej rozmowy znajomych, którzy spontanicznie wymieniają się poglądami.

Zasadniczymi cechami grup fokusowych, które sprawiają, że są one nieocenionym źródłem informacji są:

- efekt synergii: wspólna dyskusja pozwala na wygenerowanie większej liczby pomysłów, czy wniosków niż można by uzyskać poprzez oddzielne rozmowy z taką samą liczbą osób,
- efekt kuli śniegowej: komentarze części uczestników grupy wywołują repliki innych; pozwala to na zaangażowanie innych uczestników dyskusji,
- efekt stymulacji: grupa wyzwala większą motywację do dzielenia się swoimi opiniami,
- efekt bezpieczeństwa: uczestnicy grupy mają większe poczucie bezpieczeństwa, pozwala to na ujawnianie rzeczywistych motywów i opinii,
- efekt spontaniczności: wypowiedzi są bardziej naturalne.

Zarówno wywiady indywidualne jak i dyskusje grupowe miały formę swobodnej, choć opartej na scenariuszu, rozmowy koncentrującej się na czterech obszarach: zaangażowania mieszkańców w działalność społeczną, funkcjonowania organizacji pozarządowych, brakach kompetencyjnych działaczy społecznych i oczekiwaniach dotyczących kooperacji między III sektorem, a władzami samorządowymi.

Dodatkowym źródłem informacji są wyniki ankiet telefonicznych przeprowadzonych z przedstawicielami 25 organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy.

Nota metodologiczna

CATI (*Computer Assisted Telephone Interviewing*): metoda badań społecznych polegająca na realizacji z respondentami ankiet drogą telefoniczną. Metoda posiada liczne zalety dzięki czemu jest szeroko wykorzystywana w badaniach. Prowadzenie wywiadów drogą telefoniczną umożliwia w stosunkowo krótkim czasie dotarcie do dużej liczby potencjalnych respondentów niezależnie od ich miejsca pracy czy zamieszkania. Zautomatyzowane skrypty ankiet znacząco ułatwiają pracę ankieterów skracając czas realizacji wywiadów.

Raport podzielony jest na trzy główne części:

- **Podsumowanie wyników:** spis najistotniejszych wniosków z badania.

- **Podsumowanie badań jakościowych:** opis przebiegu i wyników uzyskanych w trakcie wywiadów pogłębionych i grup fokusowych.
- **Podsumowanie badań ilościowych:** opis przebiegu i wyników telefonicznego badania ankietowego z przedstawicielami organizacji pozarządowych.

PODSUMOWANIE WYNIKÓW

- Celem rozwojowym gminy jest konsekwentna rozbudowana zróżnicowanej oferty turystycznej.
- Lokalna społeczność jest przywiązana do tradycji i folkloru, które silnie determinują tożsamość mieszkańców gminy.
- W gminie brak jest szczególnie widocznych problemów ekonomicznych, czy społecznych. Zagrożeniem mogącym w przyszłości wpływać na rozwój gminy jest homogeniczność struktury gospodarczej co potęguje ryzyka związane z ewentualnymi okresami gorszej koniunktury w tej branży.
- Istniejące organizacje działają na wielu polach brak jest jednak takich, których działalność skupiała by się wokół tematyki: patriotyczno-historycznej, ochronie środowiska i wspomaganie samorządu w rozwoju infrastruktury turystycznej.
- W Bukowinie znajduje się dynamicznie działający Dom Ludowy będący ośrodkiem promocji kultury, ale też miejscem skupiającym organizacje pozarządowe aktywne w tym obszarze.
- Czynnikiem skłaniającymi do podjęcia działalności w III sektorze są: pragnienie rozwoju hobby/ pasji, lub osobista sytuacja życiowa i chęć usunięcia określonego problemu w swoim otoczeniu.
- Wiele organizacji działa w oparciu o niewielką grupę osób lub postać lidera.
- Część liderów ma istotne braki w obszarze zarządzania zespołami i formułowania strategii rozwoju. Te deficyty w połączeniu z ograniczonymi możliwościami czasowymi liderów prowadzą do zahamowania rozwoju organizacji.
- Członkowie organizacji mają także deficyty w obszarze poszukiwania informacji o możliwych źródłach i umiejętności pozyskiwania finansowania (także od partnerów prywatnych), a także prowadzenia księgowości.
- Brak spójnej polityki kadrowej i sprecyzowanej wizji działania i rozwoju organizacji sprzyja wycofywaniu się z aktywności mniej zmotywowanych członków.

- Zauważalne jest wycofywanie się części organizacji z podejmowania prób pozyskania zewnętrznego finansowania z obawy przed złożonością procedur.
- Wiele organizacji nie prowadzi działalności mającej na celu promocję w najbliższym otoczeniu społecznym.
- Wśród działaczy społecznych rozpowszechnione jest błędne przekonanie o dużym stopniu znajomości i integracji III sektora w gminie. Realnie jednak istnieje duża grupa organizacji działających w cieniu, których istnienie i działalność pozostają dla wielu osób nieznanne.
- Brak jest szerokiej świadomości możliwości współpracy między organizacjami działającymi w różnych obszarach.
- Brak jest szerokiej świadomości możliwości współpracy polegającej na wspólnym tworzeniu inicjatywy z wykorzystaniem zasobów i potencjałów obu organizacji.
- Brak jest pomysłów i znajomości pozytywnych przykładów (Case Study) modelowej współpracy między organizacjami pozarządowymi.
- Władze samorządowe są zainteresowane włączaniem organizacji pozarządowych w istotne procesy widząc w tym szansę uzyskania opinii i podejmowania dyskusji.
- Przedstawiciele władz zwracają uwagę na konieczność budowania partnerskich relacji i usamodzielniania działalności organizacji pozarządowych.

PODSUMOWANIE BADAŃ JAKOŚCIOWYCH

Podstawowe informacje o gminie:

Położenie: powiat tatrzański

Bukowina Tatrzańska: gmina wiejska

Ludność (2013 r.): 13070

Udział bezrobotnych zarejestrowanych

w ogóle ludności w wieku produkcyjnym: 6,2%

Wójt: Stanisław Andrzej Łukaszczuk

Rada Gminy: 14 radnych, przewodniczący: Władysław Piszczek

CHARAKTERYSTYKA GMINY

Bukowina Tatrzańska to gmina o ściśle turystycznym charakterze. Znaczna większość aktywnych zawodowo mieszkańców jest bezpośrednio lub pośrednio związana z branżą turystyczną. Położenie gminy, jej walory przyrodnicze i geograficzne determinują plany rozwoju tego obszaru. W zgodnej opinii zarówno przedstawiciele władz jak i sektora pozarządowego kierunek rozwoju gminy jest i powinien być w przyszłości ściśle związany z rozbudowa oferty turystycznej.

„Pensjonat i albo żyją ludzie z wynajmu albo z różnych biznesów okołoturystycznych i to generalnie to jest bardzo duży odsetek ludzi. Jest parę osób które pracują zawodowo, gdzieś właśnie w szkole i na terenie Zakopanego, Nowego Targu, ale to jest w porównaniu do ilości mieszkańców, to jest mały odsetek, a generalnie, generalnie wszyscy pracują tutaj, albo prowadzą swój biznes albo pracują w stacjach narciarskich”

Wywiad indywidualny nr. II

Należy podkreślić, że działania podejmowane przez władze i przedstawiciele branży turystycznej ukierunkowane są na dywersyfikację oferty. Istniejąca propozycja związana ściśle ze sportami zimowymi została w ostatnich latach poszerzona o termy geotermalne, które wzbogaciły pakiet usług. Celem na najbliższe lata jest popularyzacja turystyki rowerowej czemu służyć ma m.in. tworzone sieci ścieżki rowerowe.

Charakterystyczną cechą gminy, która wypływa ze specyfiki lokalnej społeczności jest podhalański folklor. Kultura góralska żyje w regionie pod wieloma postaciami: działających zespołów ludowych, obecności tradycyjnej architektury, kultywowaniu tradycyjnej kuchni i mody. W ostatnich latach manufaktury wytwarzające lokalne stroje, czy artykuły gospodarstwa domowego poszerzyły swoje portfolia produktowe o towary niekojarzone wprost z folklorem góralskich, ale utrzymane w tej estetyce, np. T-shirty, plecaki, futerały na telefony, itp.

„Nie no, to bardzo, bardzo, bardzo rozwojowa [jest gmina]. Nowe ośrodki narciarskie, nowe właśnie choćby termy. Natomiast trzeba też powiedzieć że w tym wszystkim co nas wyróżnia to kultura. No bo wiadoma sprawa że na świecie są bardziej nowoczesne stacje narciarskie, bardziej atrakcyjne i większe geotermalne ośrodki, natomiast to co, to co niepowtarzalne, jedyne, to właśnie ten dom ludowy z tym wszystkim to co tu się dzieje”

Wywiad indywidualny nr. I

Właśnie specyfika lokalnej społeczności i chęć kultywowania tradycji jest źródłem przywiązania mieszkańców do regionu. Choć od dziesięcioleci charakterystyczną cechą Podhala jest nasilona emigracja zarobkowa symptomatycznym jest fakt, że to właśnie organizacje polonijne odwołujące się do tradycji góralskich są najwidoczniejszą reprezentacją polskiej diaspory.

Można jednak przypuszczać, że wpływ kultury masowej i napływ ludności z zewnątrz będzie powodował stopniowe rozmycie tradycyjnej tożsamości, która prawdopodobnie będzie koncentrować się we wspomnianych organizacjach takich jak: zespoły folklorystyczne, szkoły ginących zawodów, organizacje popularyzujące tradycyjne rękodielnictwo, itd.

„ten region już się nie robi taki góralski tu jest pełno ceprów, małżeństwa są mieszane, miesza się kultura więc tu zostają ci co są mi się wydaje wychowani przez rodziców góralskich i są rdzenni”

Wywiad indywidualny nr. IV

„Jakby to powiedzieć no potrzeba, to jest jedno, a drugie to utrzymywanie kultury nie? Bo to jednak wszystko powoli ginie przy tej maszynie czasu, co przechodzi przy tej rozwoju, no i tak staramy się to troszeczkę żeby to przekazać dalszym pokoleniom.”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent 6)

W świetle wypowiedzi badanych należy stwierdzić, że w gminie nie występują szczególnie wyróżniające się problemy społeczne, czy ekonomiczne. Wyjątkiem jest charakterystyczny dla

miejscowości turystycznych okresowy wzrost przestępczości w szczytach nasilenia ruchu turystycznego.

Warto także odnotować, że homogeniczność lokalnej gospodarki (opartej niemal wyłącznie na turystyce) naraża gminę nie tylko na ryzyka związane z cyklami koniunkturalnymi w branży, ale też zmianami sytuacji makroekonomicznej i geopolitycznej. Przykładem tego jest obecnie zauważalne zmniejszenie liczby turystów z Ukrainy i Rosji. Trwająca wojna i znaczące spadki cen ukraińskiej hrywny i rosyjskiego rubla podwyższyły koszt urlopów w Polsce dla mieszkańców tych krajów i zniechęciły do przyjazdów.

„Mieliśmy tutaj przedtem dużo tutaj tych gości ze wschodu, z Ukrainy, z Białorusi, z Rosji, no w tym roku mamy mniej, ze względu wiadomo na tą sytuację”

Wywiad indywidualny nr. II

Przeciwdziałaniu takim właśnie negatywnym zjawiskom służy między innymi rozbudowa i różnicowanie oferty turystycznej. Docelowo gmina chce móc oferować produkty turystyczne możliwe szerokiemu gronu turystów przez cały rok.

POSTRZEGANIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ

Mimo, że działalność społeczna ma z definicji prospołeczny charakter w opinii respondentów jej publiczny odbiór nie jest jednoznacznie pozytywny. Reakcją na ten stan rzeczy jest fakt, że osoby, z którymi rozmawiano mocno akcentowały społeczny charakter swojej działalności i zwracały uwagę na brak profitów finansowych. Respondenci wskazywali, że mimo to osoby spoza III sektora najczęściej żywią przekonanie, iż zaangażowanie społeczne ma swoje źródło w chęci zarabiania (w domyśle) niejako kosztem sprawy na rzecz której się działa.

„Jeszcze pytanie jest takie, ile z tego masz?”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent 3)

„(R3) To zawsze tak było i zawsze tak będzie. Ci co nic nie robią to najbardziej krzyczą. Bo tak jest normalnie. Bo tak było i tak będzie.”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent 3)

Można wyróżnić dwa rodzaje powodów, które zmotywowały badanych do aktywności społecznej. Pierwszy z nich jest związany z chęcią kultywowania pasji i rozwijania

zainteresowań, często wpojonych w domu. Ta motywacja jest typowa dla osób, które wstąpiły w szeregi już istniejących (często od dziesięcioleci) organizacji, takich jak np.: OSP, czy Stowarzyszenie Twórców Ludowych.

„Takim konkretnym zaczynem to jest jakaś pasja (...) od tej pasji wszystko się zaczyna”

IDI III

Drugi rodzaj motywacji jest charakterystyczna dla liderów i osób tworzących nowe instytucje. Wynika ona z osobistej sytuacji konkretnych osób, która spowodowała, że w swoim otoczeniu dostrzegli lukę, którą postanowili samodzielnie zapełnić.

„To było tak że córka chciała grać w piłkę, a nie było nigdzie możliwości, żeby ją zapisać gdzieś do tego klubu, no bo Podhale nie ma nic, jedynie Nowy Sącz, to jest dojeżdżać, trzeba wozić dziecko tam i z powrotem”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent 3)

„To znaczy ja po prostu, doszłam do takiego momentu, jak miałam 40 parę lat, stwierdziłam, że mam mniej więcej poukładane wszystko w swoim życiu i teraz trzeba coś dać innym i zaczęliśmy przyjmować dzieci w 2001 roku”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent 1)

Oczywiście sama świadomość określonego problemu nie jest warunkiem wystarczającym. Drugim niezbędnym składnikiem jest przekonanie o możliwości realnego wpływu na rzeczywistość i wola działania często kosztem wielu wyrzeczeń.

„Albo działamy po to żeby osiągnąć zysk finansowy, albo działamy po to żeby uzyskać jakąś wewnętrzną [satysfakcję]”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent 2)

Chęć działania i prospołeczne nastawienie powodują, że często po osiągnięciu pierwotnego celu organizacje ewaluują podejmując się zupełnie innych zadań lub też rozwijając działalność w obszarze od którego zaczęły aktywność.

„Tak, rozszerzyliśmy po prostu, najpierw koncentrowaliśmy się na pomocy tylko naszym dzieciom, naszej rodzinie zastępczej, a później właśnie rozszerzyliśmy i przyjmujemy rodziny zastępcze z innych miejscowości, które przyjeżdżają i fundacja po prostu próbuje im za darmo, no i była konieczność zmian statutu, rozszerzenia, no i tak samo tutaj mamy wpisaną pomoc dla osób chorych, niepełnosprawnych, też możemy pomagać, ale to raczej sfinansowane.”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent 1)

Niekiedy to także okoliczności zewnętrzne skłaniają liderów organizacji do ukierunkowania się na nowe cele. Przykładem takiej sytuacji jest działalność Stowarzyszenie Przewoźników do Morskiego Oka, które w odpowiedzi na wydarzenia z 2014 r.² planuje podjąć szereg działań wizerunkowych mających poprawić postrzeganie fiaków obsługujących tę trasę turystyczną: Palenica Białczańska – Morskie Oko.

„Założenie było takie, że my będziemy sobie grzecznie jeździliśmy do Morskiego Oka i na tym to miało być, nie? A teraz po tych wszystkich nagonkach medialnych, no to założenie też takie podjęliśmy no poprawienie tego PR”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent 6)

Odnosząc się do stwierdzeń badanych dotyczących publicznego odbioru aktywności społecznej należy jednak zaznaczyć, że respondenci nie oceniali jednoznacznie negatywnie osób, które pozostają bierne. Zwrócono bowiem uwagę na fakt, że prócz woli działania niezbędne jest także posiadanie zabezpieczenia, które pozwala poświęcić określoną ilość czasu i środków na aktywność społeczną.

„Zależy kto jest w jakim stanie, co kto posiada. Czy kogoś stać na to, na, jeśli nie ma samochodu to nawet na chwilę przejechania z Bukowiny do Nowego Targu (...) Nie każdego stać na to, żeby pozwolić sobie na to.”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent 3)

Badani zwracają uwagę, że w wielu osobach drzemie zainteresowanie działalnością społeczną, ale potrzebują one impulsu, lub sprzyjających okoliczności dzięki którym będą mogli zrobić pierwszy krok w swojej aktywności.

„Jest sporo osób zainteresowanych tylko no po prostu potrzebują czasem jakiegoś takiego, jakby nie wiem (...) Impulsu żeby zacząć działać. Bo każdy by chciał ale nie każdy wie jak i to jest właśnie ten największy problem że nie wiedzą jak.”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent 3)

Taką mobilizującą przestrzenią może być domu rodzinny lub instytucja, w której najmłodszy mieszkańcy mogą się wdrażać do działalności społecznej. W Bukowinie Tatrzańskiej taką rolę

² Linki do przykładowych publikacji na ten temat:

<http://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/spoleczenstwo/1589025,1,dlaczego-konie-padaja--a-raczej-umieraja--w-drodze-do-morskiego-oka.read>

<http://natemat.pl/71015,rzeznicy-znad-morskiego-oka-gorale-zameczaja-konie-a-turysci-sa-za-to-odpowiedzialni>

<https://www.facebook.com/RatujmyKonieZMorskiegoOka>

pełni Dom Ludowy, który jest ośrodkiem działalności wielu organizacji pozarządowych także tych skupiających młodzież.

„Myślę, że tak jak tu jeżeli o chodzi o pokolenie w Białce i Bukowinie, takim dużym zaczynem tego to jest Dom Ludowy, to rzeczywiście niesamowite miejsce, gdzie, gdzie tą młodzież i te dzieci można ukierunkować i naprowadzać i rzeczywiście jest to naprawdę duże bogactwo”

Dyskusja grupowa nr. 1 (Respondent 3)

Jednocześnie zwrócono uwagę, że część obowiązków związanych z promocją aktywności powinny prowadzić same organizacje, które prezentując mieszkańcom swoją działalność mogłyby budować pozytywny wizerunek swój i proaktywnego stylu życia.

„Ciężka sprawa, no bo to jest kwestia już wychowania, no jeżeli właśnie organizacja nie prowadzi właśnie jakiejś takiej ożywionej działalności to jest takie koło zamknięte i to nie będzie młodych. Jak nie będzie młodych no to to jest donikąd droga.”

Dyskusja grupowa nr. 1 (Respondent)

„No po prostu, żeby te, żeby jak najwięcej ludzi z zewnątrz dowiedziało się o fundacjach, o tych naszych stowarzyszeniach, że to działamy, że to jest potrzebne, nie? No i automatycznie później młode pokolenie w to wchodzi i jest to większa siła, większa pewnie, większa ilość ludzi”

Dyskusja grupowa nr. 1 (Respondent 6)

DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH

Organizacje, których przedstawiciele brali udział w spotkaniach mają zróżnicowany profil działalności. Wśród uczestników dyskusji znaleźli się członkowie: ochotniczych straży pożarnych, klubów sportowych, ruchu trzeźwościowego, organizacji skupiających osoby zajmujące się twórczością ludową, przedstawiciele środowiska fiaków, organizacji promujących lokalną kulturę i tradycję, organizacji wspierającej rodziny zastępcze.

Omawiając sposób działania organizacji, ich struktury wewnętrzne jak też powiązania zewnętrzne, należy wskazać na fakt istnienia dwóch podstawowych typów organizacji funkcjonujących w gminie. Są to:

- organizacje ogólnopolskie, których komórki funkcjonują w gminie (np. OSP),
- organizacje ściśle lokalne powstałe w odpowiedzi na konkretny problem lub potrzebę.

Pierwszy typ organizacji charakteryzuje się najczęściej rozbudowaną strukturą, dużą ilością członków i zarówno poziomymi (z innymi bliźniaczymi komórkami) jak i pionowymi (ze strukturami szczebli: regionalnych i krajowych) powiązaniem organizacyjnymi.

Drugi rodzaj podmiotów to znacznie mniejsze organizacje o przeważnie liderekim charakterze. Sami badani wskazywali, że w bieżącą działalność jest zaangażowana najczęściej znacznie mniejsza ilość osób niż formalnie tworzy organizację, a bywa i tak, że zdecydowana większość codziennej pracy jest realnie wykonywana przez jedną osobę.

„Z nami, a z nami to jest, że jest nas 60, a liczyć można na 10.”

Dyskusja grupowa nr. 1 (Respondent 6)

Tą cechę należy odczytać jako słabość organizacji. Oznacza ona bowiem, że realne działania są ograniczone możliwościami czasowymi i kompetencjami lidera. W konsekwencji jego brak (np. z powodu choroby, lub zmiany sytuacji rodzinnej) może oznaczać paraliż całej struktury.

Źródłem tego zjawiska można doszukiwać się w braku kompetencji związanych z umiejętnościami zarządzania zespołem, delegowania zadań i określania długofalowej strategii działania organizacji, która pozwoliłaby odnaleźć się w niej większej grupie osób. Powoduje to spadek zainteresowania części osób, które po pierwszym okresie działalności tracą zapał i wycofują się z działalności.

„Powiem szczerze, przy powoływaniu organizacji jest jakaś taka euforia, zapał prawda? Który potem wygasa, tak? Trudno jest mi powiedzieć na dzień dzisiejszy ile osób można by było tak zmobilizować.”

Dyskusja grupowa nr. 1 (Respondent 2)

PROBLEMY NAPOTYKANE W DZIAŁALNOŚCI

Mimo, że respondenci najczęściej byli osobami aktywnymi od wielu lat to zwraca uwagę fakt, że zarówno na początku działalności organizacji jak i obecnie zmagają się wciąż z podobnymi problemami, którymi najczęściej są:

- brak wiedzy o dostępnych sposobach pozyskiwania środków,
- brak kompetencji z obszaru prawa i księgowości,

- brak czasu.

Analizując przyczyny braków środków finansowych można wskazać szereg punktów krytycznych, które odpowiadają cyklowi procesu pozyskania dotacji/ dofinansowania/ grantu.

Etap procesu	Bariera
Zdobycie wiedzy o źródle finansowania	Brak wiedzy wynikający z braku umiejętności poszukiwania informacji i jednoczesne cedowania odpowiedzialności za ten etap na instytucje zewnętrzne (głównie samorząd).
Konieczność zabezpieczenia wkładu własnego	Brak płynności finansowej pozwalającej zabezpieczeń wymaganą pulę środków finansowych.
Opracowanie dokumentacji	Brak umiejętności przygotowania dokumentów i częste niezrozumienie procedur konkursowych.
Rozliczenie dotacji	Brak wiedzy z obszaru księgowości organizacji i wynikający z niego lęk przed konsekwencjami ewentualnych błędów.

Tabela 1

Charakterystyczne jest to, że wśród liderów zauważane są znaczne różnice w znajomości i świadomości istnienia programów wsparcia dla organizacji. W spotkaniach brały zarówno osoby dobrze orientujące się w tej tematyce jak i takie, które nie posiadały niemal żadnych informacji o możliwościach finansowania projektów. Zauważalne jest także przekonanie, że to Urząd Gminy powinien tego rodzaju informacji dostarczać. Sytuacja w której to organizacje samodzielnie poszukują informacji i pozyskują wiedzę nie była przez część ich przedstawicieli postrzegana jako sytuacja, lecz jako stan patologiczny wynikający z niewykonywania tego zadania przez samorząd.

„Brak informacji, całkowitej. Całkowity brak informacji. Jak się samemu nic nie znajdzie to nikt nic.”
Dyskusja grupowa nr. 1 (Respondent 5)

„Nie ma takiego jednego miejsca, gdzie przykładowo, tak przychodzi sobie organizacja czy kulturowa czy sportowa, stowarzyszenie i ma jakby informacje gdzie o jakie środki może się ubiegać czy w jakim programie, tego tak, bo wiadomo że są jakieś organizacje i organizują te wszystkie programy, natomiast to jest takie wszystko.”

Dyskusja grupowa nr. 1 (Respondent 6)

Jednak nawet organizacje, które wiedzą o konkretnym programie i co więcej są zainteresowane udziałem w nim często stają przed problemem zabezpieczenia wkładu własnego. Dla małych podmiotów ten wymóg jest często przeszkodą nie do pokonania.

„Tzn., chcąc zrobić jakiś projekt no to i tak trzeba mieć wkład własny, więc te pieniądze jakieś tam trzeba zebrać własne, żeby mieć powiedzmy 20, 30, 40% wymagań do tego żeby dostać dofinansowanie.”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent 2)

Barierą jest także fakt, że osoby działające społecznie nie mają kompetencji pozwalających właściwie obsłużyć dotację w sensie prawnym i księgowym. Co ważne wielu z nich ma negatywne doświadczenia z przeszłości, które zniechęcają ich do ponownych starań o wsparcie.

„jest tyle procedur bardzo skomplikowanych, przy otrzymaniu tych dotacji i ludzie się maksymalnie zniechęcają i żeby tą dotację uzyskać, najpierw trzeba mieć pieniądze, których nie mają i trzeba zatrudnić księgowego, bo musi być tutaj fachowiec”

Dyskusja grupowa nr. III (Respondent 6)

Zwrócono także uwagę na cechy systemu, które np. ograniczają możliwości pozyskiwania środków z tzw. 1%. Badani zwrócili uwagę, że istotne wpływy z tego źródła można uzyskać tylko od zamożnych osób prywatnych lub od firm, które często nie są zainteresowane korzystaniem z tej możliwości z uwagi na lęk przed ujawnieniem swoich zysków.

„to jak się rozmawia to jeden procent przekazuje przeważnie indywidualne osoby, lub jakieś nieduże firmy, bo nie wiem, bo ma zwykły prosty przykład, duża firma powie tak: A co Pan chce, po co Pan chce wiedzieć ile ja mam dochodu rocznie?”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent 3)

Przyczyną wielu z opisanych powyżej problemów są braki wiedzy. Należy jednak zauważyć, że w opinii części rozmówców, wiele osób działających w organizacjach nie jest zainteresowanych poszerzaniem swojej wiedzy.

„te osoby często się nie szkolą w takim sensie, że w jakiś sposób szukać tego dofinansowania, jak to tworzyć z różnych kwestii, z fundraisingu czy z innych kwestii które dotyczą organizacji pozarządowych i często osoby te nie chcą się szkolić albo po prostu nie jeżdżą na takie szkolenia albo nie wiedzą, że można korzystać ze szkoleń właśnie za darmo”

Dyskusja grupowa nr. III (Respondent 3)

Problem ten jest tym większy, że odpowiednie przygotowanie merytoryczne nie tylko ułatwia skuteczne pozyskiwanie wsparcia, ale też wspiera efektywne wykorzystania środków finansowych.

„Nie chodzi o pieniądze, chodzi o chęci. Wychodząc z założenia że wtedy kiedy się coś robi, jest chęć to te pieniądze się znajdują i są z różnych jakiś źródeł do uchwycenia. Wiadomo że to inna sprawa, apetytu jest więcej, natomiast jakkolwiek z tych słabych organizacji dziś by się dało nie wiem 30 tysięcy to by się jakoś tam przejadło i nic by to nie zmieniło.”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent)

Sceptycyzm do udziału w szkoleniach ma swoje źródło w braku wiary w ich sens i tym samym braku chęci poświęcania na nie czasu tym bardziej, że często udział w nich wiąże się z koniecznością wyjazdów.

„Wie Pan co, z prawnej strony, to kursy, no to co my się teraz naszkolimy, a tu najwięcej chodzi o te sprawy prawne, o te sprawy prawne, o te właśnie dofinansowania, o te wszystko, no to co mamy z kursów”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent 6)

„A tym bardziej w miesiąc, a w miesiąc się przepisy zmieniają.”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent 3)

Należy także zauważyć, że liderzy organizacji przywykli do pewnego sposobu działania, który pozwala im na bieżąco funkcjonować, ale jednocześnie zamyka drzwi do dalszego rozwoju.

„R: nie, oni się sami wykształcili w trakcie swego działania, pewnej wiedzy nabyli, takiej, która im pozwala żyć czyli wiedzą jak załatwiać podatki, jak walczyć z fiskusem, tylko nie wiedzą jak gadać z tymi sponsorami z ich okolicy, wiedzą jak załatwiać coś w gminie i tyle”

Wywiad indywidualny nr. IV

Analizując trudności z jakimi zmagają się organizacje należy także zwrócić uwagę na elementy nie związane z kwestiami ściśle finansowymi. Pierwszą z takich przeszkód są przepisy, które w znacznie większym stopniu niż w przeszłości, regulują sposób organizacji określonych działań, np. ofert dla młodzieży, czy imprez masowych.

„Dawniej sto lat temu jak był konkurs to dzieci wsiadały do autobusu, jechały i brały udział w konkursie, w tej chwili musi być spełnione tyle warunków i obostrzeń, muszą mieć autobus, muszą mieć opiekunów, wszystko to trzeba zapłacić, to są wymogi formalne, które trzeba obsłużyć. Właściwie nie ma jak to zorganizować, bo są takie bariery.”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent 2)

Innym ze wskazanych czynników utrudniających działalność jest niż demograficzny, który uderza szczególnie w kluby sportowe dysponujące obecnie znacznie mniejszą liczbą zawodników.

„na pewno niż demograficzny, to nas też bije, bo tych chłopaków nawet którzy grają, to nawet z tym jednym Panem musimy ustalać to kiedy nasz zespół i czy mogą ich brać dalej, czy ze mną chłopcy jadą na mecz, co wybrać priorytetem, nie?”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent)

INTEGRACJA ŚRODOWISKA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Diagnostując stan współpracy organizacji pozarządowych w obrębie III sektora należy wyjść od przybliżenia terminu „współpraca” w znaczeniu jakim posługują się nim respondenci. W świetle ich wypowiedzi zauważalny jest fakt, że współpraca jest utożsamiana z wspólnym uczestnictwem np. w wydarzeniu organizowanym przez samorząd.

„(R4) To znaczy się, ja rozumiem, że to nie byłoby takie złe, bo to jest tak. Każda fundacja, drugiej fundacji, nie bardzo, stowarzyszenie drugiemu stowarzyszeniowi. Tak jak było. Każdy jest zamknięty w sobie, robi swoje i nie ma czasu za bardzo.”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent 4)

Współpraca odnoszona jest też niekiedy do pozyskiwania wsparcia od większych organizacji, nawet jeśli takie wsparcie ma de facto charakter jednorazowej dotacji. Bardzo podobnie badani definiują współpracę z samorządem.

(R1) Ja miałam kontakt z fundacją tatrzańską i to też polegało na tym, że prosiłam wtedy dla któregoś dziecka o pomoc finansową i pomogli nam, to była jednorazowa taka historia, że trzeba był (...).poprosiliśmy, potrzebowaliśmy sfinansować leczenie jednego naszego wychowanka no i dali nam.

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent 1)

Tak jak wspomniano we wcześniejszej części organizacje będące w dużych ogólnopolskich strukturach należą do odrębnej kategorii NGO-sów. Ich działalność jest bowiem niemal nieodłącznie związana z kontaktami w ramach struktur pionowych i poziomych.

„W zasadzie nie ma współpracy, poza sytuacją gdzie org. jest duża i kooperuje ze swoimi kołami, np. Związek Podhalań”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent)

Przyczyny stosunkowo ograniczonej współpracy należy szukać w trzech elementach:

- braku pomysłu na wspólne działania,
- braku wiedzy organizacji o istnieniu potencjalnych partnerów,
- braku czasu potrzebnego na prowadzenie dodatkowych działań.

Brak pomysłów na działanie jest związane z wyraźnie widocznym przeświadczeniem, iż współpraca jest możliwa głównie lub wyłącznie pomiędzy organizacjami zajmującymi się tą samą tematyką. Istotnie tego rodzaju kooperacje są zauważalne. Wymienić tu należy choćby kluby sportowe, czy współpracę Klubu AA ze swoim odpowiednikiem w Zakopanem i Nowym Targu. W przypadku innych organizacji zwraca uwagę fakt, że nie mając w swoim otoczeniu organizacji zajmujących się podobną dziedziną nie rozpatrują możliwości współpracy z organizacjami działającymi w innych obszarach.

„nie szukałem tego kontaktu ze względu na to, że w innej sferze trochę działałem, bo tak jak mówię, te nasze to też są stowarzyszenia, ale związane tak jakby na działanie w sporcie i tak dalej no to tu się poruszamy.”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent)

Brak wiedzy o organizacjach i profilu ich działalności wymaga zastrzeżenia, że liderzy organizacji nie są świadomi tego deficytu. Mają przekonanie, że organizacje, które znają wyczerpują listę istniejących w gminie NGO-sów. Na obu spotkaniach z przedstawicielami III sektora respondenci zapytani o fakt znajomości innych organizacji stwierdzali, że środowisko w Bukowinie świetnie się zna.

„Znaczący, w sumie to nic nie trzeba robić, wszyscy się znają jak łyse konie, to wszyscy mniej więcej wiedzą, co kto robi.”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent 2)

Dopiero w trakcie rozmowy i wymiany opinii okazywało się, że tak w istocie nie jest. Realnie bowiem osoby działające społecznie nie mają szerokiej wiedzy o rodzaju działań istniejących organizacji.

„Nie ma wiedzy o tym, że tu działają, albo to że wy gracie w piłkę. No ale że to tu powstało, to też na przykład, nie wszyscy wiedzą że jest taka możliwość. (...) jest mało takiej informacji, że są takie kluby, tym się zajmują, temu poświęcają czas. Tej wiedzy nie ma.”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent 4)

Wskazywano także, że przyczyną niewielkiej liczby kontaktów z innymi organizacjami prócz braku wiedzy o istnieniu części z nich jest brak czasu. W tym miejscu należy ponownie zwrócić uwagę na ściśle liderek charakter struktur działających organizacji i brak polityki zarządzania ludźmi, która mogłaby się objawiać choćby właśnie delegowaniem zadań związanych z kontaktem z innymi podmiotami na inne osoby niż często przeciążonych obowiązkami liderów.

„Mam wyliczone tyle niedziel ile jest w roku, to tak się cieszymy, że trzeba było by coś i w domu, no i dobrze, że wiadomo to, że już później, to żona mówi, żeśmy są niereformowalni.”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent 2)

WSPÓŁPRACA III SEKTORA Z WŁADZAMI SAMORZĄDOWYMI

Podobnie jak osoby działające w III sektorze, również radni, są przekonane o posiadania wyczerpującej wiedzy na temat działających organizacji, choć faktycznie wiedza ta jest często skromna. Radni są zorientowani w działalność OSP, klubów sportowych, Związku Podhalańskiego, organizacji trzeźwościowej i części zespołów folklorystycznych. Pozostałe organizacje są jednak w cieniu. Przyczyn tego stanu rzeczy należy się dopatrywać zarówno w braku zainteresowania części radnych III sektorem, jak też w braku starań i promocji swojej oferty przez same organizacje.

„Jest sporo, natomiast jak działają to jest inna sprawa. Bo to jest stowarzyszenie, związek, jest logo, natomiast jeżeli nie ma tam jednej osoby, dwóch, którym się chce, chcieć no to to tylko jest na papierze i tak niestety właśnie bywa w dużej mierze, że, że nie ma tego ktoś poderwać.”

Wywiad indywidualny nr. I

Charakterystyczną cechą relacji władz samorządowych z organizacjami pozarządowymi jest fakt, że przedstawiciele sfery pozarządowej postrzegają samorząd nie tyle jako potencjalnego partnera co jako opiekuna. Do samorządu kierowane są w równym stopniu oczekiwania dotyczące szerszego wsparcia finansowego, jak i doradztwa merytorycznego.

„Ale to to byśmy sami se dali, jesteśmy w stanie dużo zrobić, jeśli chodzi tu o organizację, tylko że, żeby mieć oparcie tu w gminie, żeby to co powiedział Krzysiek, żeby była taka organizacja, czy. Stanowisko, czy jakoś to tam nazwać, ale żeby z jakimś problemem można było iść, zapytać”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent 3)

Zauważalna jest odmienna wizja współpracy samorządu i organizacji pozarządowych w opiniach reprezentantów obu tych środowisk. Osoby aktywne społecznie mają jasno określone przekonani, że do samorządu należy wspieranie organizacji.

„My przepraszam, my robimy te swoje działalności, robimy to społecznie, więc trudno wie Pan, żeby zaangażować się całkowicie w taką sprawę, brak pomocy z zewnątrz. Tak powiem szczerze.”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent 3)

Przedstawiciele władz samorządowych oczekują raczej partnerskiego podejścia opartego na zrozumieniu swoich intencji i wymianie potencjałów. Należy zauważyć, że są obszary na których ta wizja jest realizowana. Organizacje mają m.in. możliwość uczestniczenia w obradach komisji profilaktycznych.

„To znaczy w gminie działa komisja profilaktyczna, tak? No więc no my jesteśmy bardziej może związani, bierzemy w tych komisjach oczywiście udział, więc no my jesteśmy z gminą, no współpracujemy można powiedzieć, no tak jesteśmy dość ściśle związani”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent 4)

Gmina jest także otwarta na udział organizacji w procesie tworzenia dokumentów strategicznych.

„Przy opracowaniu strategii stowarzyszenia będą brane pod uwagę i zaproszenie dostaną wszyscy, robiliśmy strategię w 2007 roku i stowarzyszenia te które chciały brać udział to brały, to zaproszenia poszły i tak samo będzie teraz będzie, bo przymierzamy się na wiosnę pół roku, rozpoczniemy pracę nad strategią i również zaprosimy stowarzyszenia, no przecież.”

Dyskusja grupowa nr. III (Respondent 2)

Opinie na temat takiego zaangażowania są jednak wśród organizacji podzielone.

„Współpraca pomiędzy organizacjami, zgodzę się, ale inne rzeczy, od tego są radni, sołtysi.”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent 3)

„Znaczy ja myślę, że byłaby potrzebna, no bo skąd w gminie ktoś ma wiedzieć, co my potrzebujemy. Jeżeli nie powiemy, to skąd? Na pewno jest potrzebna wymiana informacji, no tylko że ja przyznam się, że ja nawet nie wiedziałam, że w naszej gminie jest Pani, która się zajmuje organizacjami, tak?”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent 1)

Wskaźnikiem partnerskiego podejścia jest również fakt udzielania przez gminę udziału, które pozwalają finansować działania organizacji tak by mogły one zachować płynność finansową w oczekiwaniu na dotację.

„udzielamy pożyczki bezprocentowej na określony czas na realizację niektórych projektów gmina udziela takich pożyczki, na realizację różnych zadań, no i to jest bardzo pomocne, bo tak jak mówię nie trzeba na uruchomienie kredytu i na odsetki, tylko się spłaca po refundacji i zwraca się gminie i to już jest się, takich pożyczek były chyba trzy i ze zwrotem nie ma problemu i to było to rozwiązanie, bo, no bo pomagające stowarzyszeniu na pozyskiwanie środków.”

Dyskusja grupowa nr. III (Respondent)

Jak jednak wykazały rozmowy z przedstawicielami organizacji pozarządowych nie wszyscy oni mają świadomość możliwości skorzystania z takiego wsparcia, które pozwoliłoby niewątpliwie poszerzyć obszar działalności.

POTENCJALNE POLA AKTYWNOŚCI

Zwraca uwagę rozdźwięk między potencjalnymi polami aktywności wskazywanymi przez przedstawicieli organizacji pozarządowych i reprezentantów władz samorządowych. Osoby na co dzień działające w III sektorze koncentrowały się na pomysłach będących rozwinięciem ich obecnych działalności, np. zwiększeniem liczby dyscyplin sportowych oferowanych przez klub.

„No warsztaty takie, tej kultury, tej gwary, ale to wszystko to tak, pieniądze to trzeba mieć, musimy ogarnąć te braki (...) no sporty dla młodzieży dla dzieci jest słabo rozwinięty no bo boisk sportowych jako w Bukowinie nie ma, czy przy jakiś tam tras biegowych”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent 6)

„Prosty przykład podam, wiadomo gdzie są możliwości, gdzie jest wyciąg, zaczynając od nart, łyżwy, podaje sport przykładowo, narty, łyżwy, baseny, piłka czy siatkówka, czy ręczna, czy nawet jakiś taniec, nie regionalny bo te akurat są, ale są osoby które w pewien sposób chcą tak pokazać się, gimnastyka jakaś, bardzo dużo jest dzieci takich, co pytają, są dzieci które szukają kółek plastycznych, są zainteresowania przyrodnicze, bardzo dużo takich jest, czyli takimi na przykład, jeśli chodzi o sport to też innymi dyscyplinami mogły się jakieś organizacje pozarządowe zająć”

Dyskusja grupowa nr. II (Respondent 3)

Przedstawiciele instytucji publicznych zwrócili uwagę na te obszary, które ich zdaniem nie są zagospodarowane. Wymienić tu należy szczególnie obszar edukacji patriotyczno-historycznej.

„Gdzieś nie widzę żeby właśnie ludzie, bardzo, bardzo wąskie grono angażuje się ludzi, angażuje się w te, tego typu przedsięwzięcia, patriotyczne czy z Tatrami związanymi z Katyniem no z różnymi, różnymi właśnie patriotycznymi wydarzeniami. Tu mi tego brakuje.”

Wywiad indywidualny nr. I

Dodatkowo przedstawiciele władz samorządowych zwrócili uwagę możliwość zaangażowania się organizacji pozarządowych w:

- organizacje szlaków spacerowych,
- kontakt z ludźmi w trakcie procesu tworzenia sieci ścieżek rowerowych i spacerowych (pod kątem rozdrobnienia własności),
- ochronę środowiska (budowanie świadomości, np. związanych z czystym powietrzem, czy współpracy przy zwalczaniu dzikich wysypisk).

OCZEKIWANE ZMIANY

Pierwszym krokiem na drodze do rozwoju działalności organizacji pozarządowych jest wzajemna otwartość na potrzeby i propozycje każdej ze stron.

„Znaczą otwartość jest, tylko że nie ma tego to co cały czas mówimy o tym samym. Nie ma takiej jednostki, czy tam takiej osoby, która by rzeczywiście by mogła to robić.”

Dyskusja grupowa nr. 1 (Respondent 3)

Ten element jest fundamentem wszelkich innych działań związanych ze szkoleniami, tworzeniem programów finansowania i konsultacji dokumentów. Należy bowiem zwrócić uwagę, że aktualnie III sektor nie jest postrzegany (traktując go całościowo) jako w pełni przygotowany merytorycznie partner. Wśród samych organizacji również ugruntowany jest pogląd, że samorząd nie jest instytucją z którą można współpracować na równych prawach. Ta opinia ma swoje źródło również w negatywnych doświadczeniach.

„Znaczą ja mam takie doświadczenie, że wysłałem kilka pism, jakiś ogłoszeń, jakiejś współpracy czy jakiegoś działania no i na przykład nie dostałem żadnej odpowiedzi. Doszedłem do wniosku, że nie będę się narzucał, bez sensu.”

Dyskusja grupowa nr. 1 (Respondent 2)

W budowaniu takich pozytywnych relacji duże znacznie mogą odegrać też spotkania radnych z przedstawicielami organizacji pozarządowych i nawet symbolicznego docenienia ich wysiłku.

„zaprosić tych ludzi żeby się pochwalili co robią, żeby pokazać im, że super że to robicie i jesteście dumni, że mamy takich ludzi w naszej gminie dlatego macie dyplom od gminy, powiedzmy, no nie wiem ale takie coś na ludzi działa”

Wywiad indywidualny nr. IV

Należy podkreślić, że fakt zgłaszania takich postulatów nie oznacza, że Urząd Gminy nie jest otwarty na organizacje, lecz że w opinii części działaczy tak nie jest, ponieważ wiele działań samorządu nie jest odbieranych jako wsparcie – choć nimi w istocie są.

„to też jest pewna wartość, nie zawsze da się powiedzieć, a tu masz 10-15 tys. od wójta, ale można powiedzieć tu masz wsparcie. Gdybyś to przerachował na złotówki, a da się, bo wiadomo ile np. prawnik weźmie za godzinę”

Wywiad indywidualny nr. III

Wśród organizacji pozarządowych należy także promować przekonanie o ich podmiotowości i konieczności prowadzenia niezależnych, samodzielnych działań, w których gmina może pomagać, ale nie powinna stanowić jedyne wsparcie.

„żeby patrzyli na pewne elementy szerzej, że nie tylko to co tutaj na tym terenie ale że są pewne programy są pewne miejsca gdzie można zapukać po te środki i że tutaj powinniśmy działać jakby wspólnie, że to ma być partnerstwo na te zasadzie, że ja mam pomysł szukam partnera w gminie, ale przy okazji szukam pieniędzy na zewnątrz”

Wywiad indywidualny nr. III

Zaproponowano także by Urząd Gminy przejął na siebie zadanie integracji środowiska organizacji pozarządowych. Pierwszym krokiem może być utworzenie strony internetowej (lub odpowiedniej zakładki na stronie gminy) dedykowanej organizacjom pozarządowym. Strona/zakładka zdaniem badanych powinna być możliwie wyczerpującą bazą informacji o działających w gminie organizacjach, wraz z charakterystyką profilu działalności i danymi kontaktowymi.

„Tą platformę internetową, to by było najlepsze po prostu, stworzenie jednej bazy, jednej bazy założymy, w branży takiej gdzie są wszystkie wymienione te organizacje, ich prezysi ich telefony, ich dane i tak na prawdę czym się zajmują i w ten sposób te osoby mogły by się z Tobą kontaktować, prawda? Widząc, wiedząc o tym, że jest taka baza.”

Dyskusja grupowa nr. III (Respondent 3)

Alternatywnym lub równoległym krokiem powinno być tworzenie przestrzeni do wzajemnego poznania się przedstawicieli poszczególnych instytucji.

„Ale też jakieś takie nasze spotkania, bo to jest kwestia takiej zaprezentowania się innych nowych uczestników, ale też odnoszę takie żebyśmy wiedzieli że wy robicie takiego ale fajnie a my się do was dołączymy czy tam w drugą stronę.”

Dyskusja grupowa nr. I (Respondent 4)

Oczekiwana zmianą jest także modyfikacja sposobu wsparcia finansowego organizacji, który umożliwiłby także mniejszym podmiotom pozyskiwanie środków na realizację swoich projektów.

„no na pewno przez te otwarte konkursy ofert i poprzez granty małe ale dla wszystkich a nie dla klubów tylko i innych związków”

Wywiad indywidualny nr. IV

PODSUMOWANIE BADAŃ ILOŚCIOWYCH Z PRZEDSTAWICIELAMI ORGANIZACJI

Do chwili zakończenia raportu przeprowadzono 20 wywiadów telefonicznych z przedstawicielami organizacji pozarządowych działających na terenie gminy.

HISTORIA I PROFIL DZIAŁALNOŚCI

Rok powstania	Liczba organizacji
2014 rok	2
2013 rok	1
2012 rok	1
2009 rok	1
2008 rok	1
2007 rok	3
2005 rok	2
2003 rok	2
2002 rok	1
1995 rok	1
Organizacje majce 30 lat lub więcej	5

Tabela 2

Większość przebadanych organizacji powstała w ostatnich 15 latach. Pięć instytucji, które mają historię dłuższą niż 30 lat to:

- OSP Bukowina Tatrzańska: rok powstania 1933,
- OSP Czarna Góra: rok powstania 1948,
- OSP Czarna Góra Zagóra: rok powstania 1971,
- Stowarzyszenie Twórców Ludowych oddział Nowosądecki: rok powstania: 1960,
- Związek Podhalan oddział Groń - Leśnica: rok powstania 1984.

Obszar działalności	Liczba organizacji
Sport, turystyka, rekreacja, hobby	10
Kultura i sztuka	7
Edukacja i wychowanie	5

Organizacje różnią się pod względem pól działalności. Najczęściej jednak skupiają się na obszarach: sportu, turystyki, kultury i sztuki.

Wskazano także na:

Rozwój lokalny w wymiarze społecznym i materialnym	5
Inne pola działalności	5
Usługi socjalne, pomoc społeczna	4
Ochrona środowiska	4
Rynek pracy, zatrudnienie, aktywizacja zawodowa	1
Prawo i jego ochrona, prawa człowieka, działalność polityczna	1

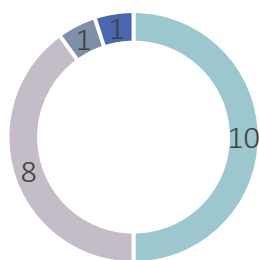
Tabela 3

- promocję Białki Tatrzańskiej i aktywizację lokalnej społeczności,
- wsparcie osób zagrożonych kryzysami,
- zagospodarowanie terenu,
- ochronę ludzi i pożarnictwo.

STATUS PRAWNY

W próbie dominują organizacje mające formę fundacji (10 instytucji) i stowarzyszeń (8 instytucji). 8 z organizacji nie ma statusu Organizacji Pożytku Publicznego.

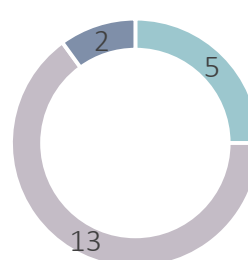
Forma prawna organizacji (liczba)

- Fundacje
- Stowarzyszenia
- Związek stowarzyszeń
- Organizacja powstała na mocy umowy Państwo – Kościół

Wykres 1

Status OPP organizacji (liczba)

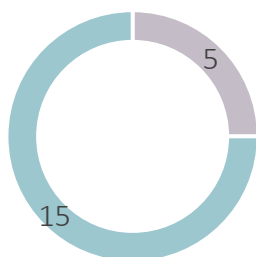

- Organizacja ma status OPP
- Organizacja nie ma statusu OPP
- Brak wiedzy respondenta na temat statusu

Wykres 2

Większość z przebadanych organizacji nie prowadzi ani działalności odpłatnej, ani gospodarczej.

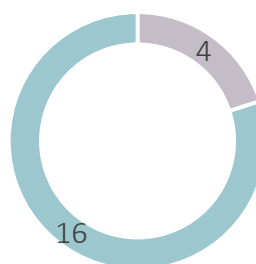
Prowadzenie działalności odpłatnej (liczba)

- Organizacja prowadzi działalność odpłatną
- Organizacja nie prowadzi działalności odpłatnej

Wykres 3

Prowadzenie działalności gospodarczej (liczba)

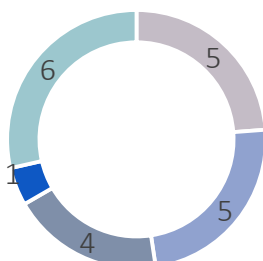

- Organizacja prowadzi działalność gospodarczą
- Organizacja nie prowadzi działalności gospodarczą

Wykres 4

ADRESACI OFERTY

Adresaci oferty organizacji (liczba)

- Mieszkańców miejscowości
- Mieszkańców gminy
- Mieszkańców powiatu
- Turystów

Oferta organizacji najczęściej jest kierowana ściśle do mieszkańców: miejscowości, gminy lub powiatu. Jednocześnie organizacje najczęściej (15 przypadków) nie koncentrują oferty na konkretnej grupie wiekowej.

Wykres 5

ZASOBY KADROWE ORGANIZACJI

Organizacje są bardzo zróżnicowane pod względem ilości zaangażowanych osób. Respondenci zadeklarowali, że aktywnych w poszczególnych NGO jest od 3 do 15 osób, choć wyjątkami są

tu OSP i Harcerstwo, gdzie aktywnych jest znacznie więcej osób (nawet 72 w przypadku OSP Bukowina Tatrzańska).

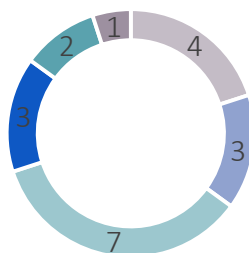
Organizacje najczęściej nie zatrudniają pracowników. Jedyna z przebadanych organizacji, która zatrudnia pracowników na etat to Fundacja Harcerstwa Polskiego Głodówka, która prócz zatrudniania 6 osób na etacie, współpracuje z 10 osobami na podstawie umów zleceń i 10 osobami na podstawie umów o dzieło.

Pozostałe organizacje, których przedstawiciele wskazali, że zatrudniają pracowników to: Ludowy Klub Sportowy "watra" (2 osoby na podstawie umów zleceń), OSP Czarna Góra Zagóra i OSP Jurgów (po 1 osobie na podstawie umowy zlecenie).

Organizacje znacznie częściej współpracują natomiast z wolontariuszami. 18 z 20 przebadanych organizacji wskazało, że wspiera się wolontariuszami, choć ich liczba była bardzo zróżnicowana i wynosiła od 3 do nawet 100 osób.

Organizacje stosują różne modele prowadzenie księgowości. Co ciekawe tylko 4 z nich korzystają z usług firm księgowych lub biur rachunkowych. W pozostałych przypadkach księgowość prowadzą odpłatnie lub nieodpłatnie osoby fizyczne, które przeważnie nie są związane z organizacją.

Prowadzenie księgowości organizacji (liczba)

- Odpłatnie przez firmę księgową/biuro rachunkowe
- Odpłatnie przez osobę z kwalifikacjami [np. na podstawie umowy zlecenie]
- Nieodpłatnie przez osobę z kwalifikacjami
- Nieodpłatnie przez osobę bez kwalifikacji
- Nie prowadzono księgowości
- Nie wiem

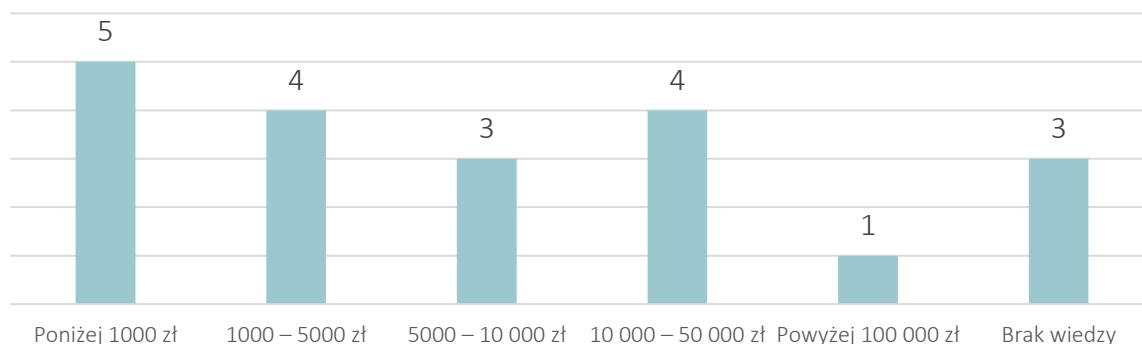
Wykres 6

ZASOBY MATERIALNE ORGANIZACJI

Przychody organizacji są bardzo zróżnicowane. W próbie znalazły się zarówno organizacje, których przedstawiciele szacowali dochody organizacji na kilkaset złotych w ciągu roku, jak i takie które osiągnęły dochód przekraczający 100 tys. zł.

Wśród organizacji z największymi dochodami znalazły się dwa kluby sportowe (Ludowy Klub Sportowy „Granit” i Ludowy Klub Sportowy „Watra”), OSP Czarna Góra, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Bukowiny Tatrzańskiej i Fundacja Harcerstwa Polskiego Głodówka.

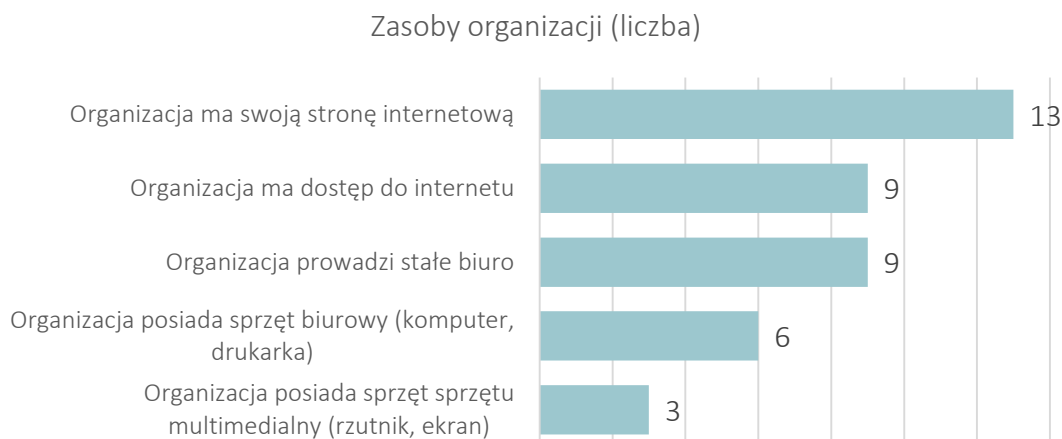
Przychody organizacji w 2014 r. (liczba)

Wykres 7

Najczęściej wskazywanym źródłem finansowania są dotacje z samorządu. To źródło wskazano 11 razy, z czego 10 razy określono je jako główne. Nie jest jasne czy liczba ta nie byłaby jeszcze większa, gdyby przedstawiciele organizacji mieli wiedzę o sposobie ubiegania się o takie wsparcie. Troje badanych stwierdziło bowiem, że nie wiedziało iż może się ubiegać o dofinansowanie, a jedna osoba, że nie wiedziała jak to można zrobić. Jedynie dwoje respondentów odpowiedziało, że nie miało takiej potrzeby.

Nieco mniej istotne są składki członkowie, które wskazano 8 razy, z czego 5 osób uznało je jako główne źródło finansowania. Sponsorzy odgrywają znacznie mniejszą rolę: wskazało ich 6 organizacji, ale tylko dla jednej jest to główne źródło.

Wykres 8

UDZIAŁ W KONSULTACJACH DOKUMENTÓW

Jedynie sześć organizacji zadeklarowało uczestnictwo w konsultacjach dokumentów w roku 2014. Pozostali respondenci byli zdania, że:

- takich konsultacji nie było: 2 osoby,
- nie widzą potrzeby udziału w konsultacjach: 2 osoby,
- nikt ich nie zaprosił: 4 osoby,
- nie było w organizacji osoby, która mogłaby się tym zająć: 1 osoba,
- temat nie był interesujący: 1 osoba.

Cztery organizacje nie potrafiły uzasadnić swojej nieobecności.

WSPÓŁPRACA ORGANIZACJI Z OTOCZENIEM

Przedstawiciele organizacji zapytano o fakt i rodzaj ewentualnej współpracy z:

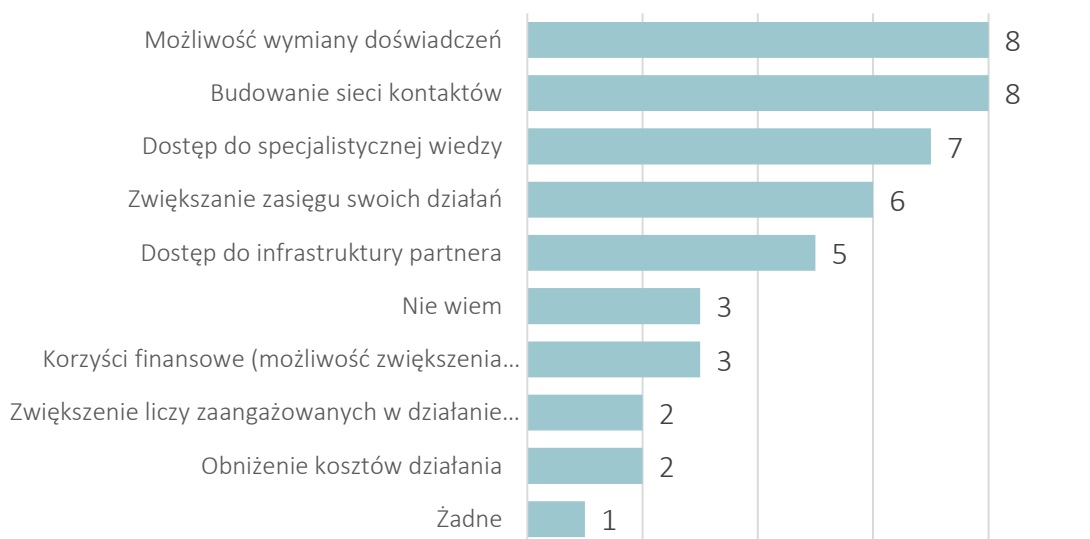
- innymi organizacjami pozarządowymi,
- otoczeniem biznesowym,
- władzami samorządowymi.

Współpraca z innymi organizacjami ma przeważnie charakter korzystania z oferowanych usług bądź jednoczesnego udziału w imprezach organizowanych przez samorząd. W pierwszym przypadku na pierwszy plan wybijają się OSP, które z racji posiadanego sprzętu i zasobów ludzkich stanowią istotne wsparcie dla wielu organizacji (podlewają boiska klubów sportowych, zabezpieczają otwarte imprezy).

Co warte odnotowania 3 organizacje za przyczynę braku współpracy uznały brak czasu, dwie brak potrzeby, zaś jedna uznała, że nie miała z kim współpracować.

Co ważne zdecydowana większość organizacji deklaruje chęć współpracy niemniej nie potrafi wskazać konkretnych propozycji (z jednym wyjątkiem respondenta który wskazał na: wymianę doświadczeń).

Korzyści płynące ze współpracy organizacji pozarządowych (liczba)

Wykres 9

Połowa organizacji zadeklarowała, że współpracowała z lokalnymi przedsiębiorcami w 2014 r. (najczęściej wskazując finansowanie jako podejmowaną współpracę), druga połowa respondentów nie deklarowała tego rodzaju aktywności wskazując na brak potrzeby lub też fakt, że w regionie dominują drobne firmy, które nie stać na wspieranie III sektora. To stwierdzenie jest niezwykle symptomatyczne ponieważ wskazuje jak silnie termin „współpraca” jest utożsamiany, a wręcz traktowany synonimicznie ze „sponsoringiem”, czy bardziej opisowo: wspieraniem inicjatyw organizacji pozarządowych. Niemal identyczne zjawisko widoczne jest w opisywaniu relacji z władzami samorządowymi. Brak jest szerszej świadomości dotyczącej możliwości współpracy z przedsiębiorcami w obszarze: promocji oferty turystycznej, popularyzacji proekologicznych postaw, edukacji, itd.

Podobnie jak w przypadku współpracy z samorządem również do kooperacji z instytucjami administracji samorządowej wyższego szczebla (na poziomie powiatu, województwa lub na poziomie centralnym) przyznała się połowa respondentów. Przedstawiciele 10 organizacji, które nie współpracowały wskazywały na brak potrzeby lub okazji (5 organizacji), ale też:

- poczucie, że są to zbyt wysokie szczeble administracji,

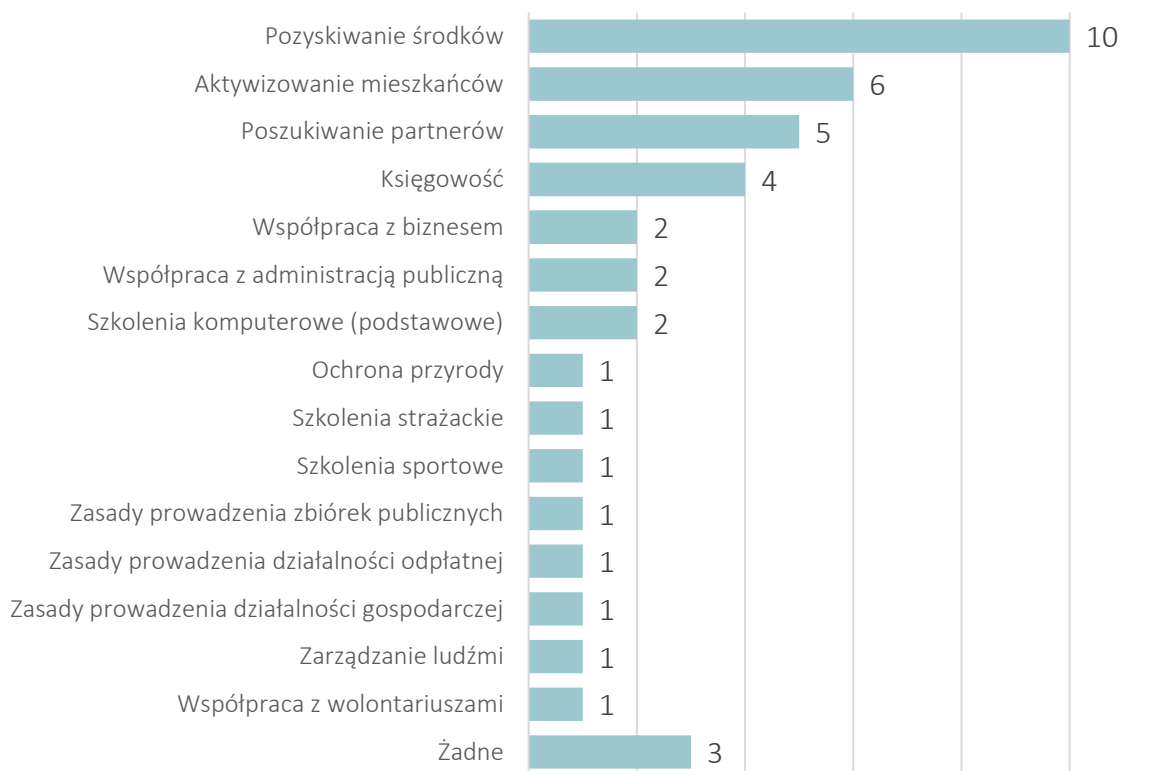
- nie miały wiedzy, że jest to możliwe,
- nie miały pomysłu na odpowiednie projekty.

Co ciekawe jeden z badanych uznał, że to same organy administracji powinny wyjść z inicjatywą.

POTRZEBY SZKOLENIOWE

Najczęściej wskazywanym obszarem, w którym organizacje chciałyby podnieść kompetencje swoich członków i/lub pracowników jest pozyskiwanie środków.

Oczekiwany zakres podniesienia kompetencji pracowników/ członków organizacji (liczba)

Wykres 10

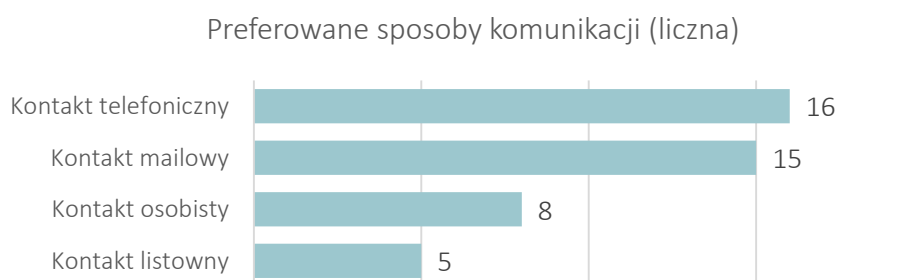
Przedstawiciele 13 organizacji wskazali także obszary, w których byłoby zainteresowani wsparciem edukacyjnym. W tym przypadku również dominuje potrzeba wsparcia edukacyjnego i doradztwa w obszarze pozyskiwania środków.

Oczekiwany zakres wsparcia edukacyjnego/ doradztwa	Liczba wskazań
Pozyskiwanie środków	4
Szkolenia strażackie	3
Księgowość	2
Kursy medyczne	2
Sport	2
Zarządzanie zasobami ludzkimi	1
Ochrona życia i zdrowia	1
Kształcenie sędziów sportowych	1
Organizacja imprez	1
Organizacja promocji	1
Prawne	1
Edukacja	1
Turystyczne	1
Etapy planistyczne realizacji działań	1
Ochrona środowiska	1

Tabela 4

PREFEROWANE SPOSOBY KOMUNIKACJI

Większość respondentów preferuje kontakt telefoniczny i mailowy. Jedynie 5 osób wskazało formę listowną jako dopuszczalne medium komunikacji.

Wykres 11

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1	Bariery w pozyskiwaniu środków
Tabela 2	Liczba organizacji powstałych w latach
Tabela 3	Obszary działania organizacji
Tabela 4	Oczekiwany zakres wsparcia edukacyjnego/ doradztwa
Wykres 1	Forma prawna organizacji (liczba)
Wykres 2	Status OPP organizacji (liczba)
Wykres 3	Prowadzenie działalności odpłatnej (liczba)
Wykres 4	Prowadzenie działalności gospodarczej (liczba)
Wykres 5	Adresaci oferty organizacji (liczba)
Wykres 6	Prowadzenie księgowości organizacji (liczba)
Wykres 7	Przychody organizacji w 2014 r. (liczba)
Wykres 8	Zasoby organizacji (liczba)
Wykres 9	Korzyści płynące ze współpracy organizacji pozarządowych (liczba)
Wykres 10	Oczekiwany zakres podniesienia kompetencji pracowników/ członków organizacji (liczba)
Wykres 11	Preferowane sposoby komunikacji (liczba)